Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo. iii. p[ro] Quinq[ua]gesima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

cat oēm ꝟtutē. Tanq̄ȝ mortiferū ē vt q̄ſdiu eſt in aīa nihil ibi poſſit eē vite. Nihil meriti. Jō de pctō dr Hiere. xvij. Erit quaſi mirice in deſerto/q2 ſine fructu vtili nō poterit hoīs opatio deo placere: niſi pus operans ipē deo placeat. ¶ Figura Geneſ. iiij. Reſpexit dñs ad abel rc̄. ad cain ꝟo nō reſpexit. Et nota q̄ dic pmo ad abel/ꝛ deinde ad munera ei9. Abel interp̄taẜ luct9. ꝛ ſigt eū q̄ amare luget p pctīs: q̄ p tales lachrymas deo grat9 efficiẜ. ꝛ p ꝯñs ei9 opa Pſ. De9 vitā meā annūciaui tibi: poſuiſti lachrymas meas in ꝯſpectu tuo. Et ꝯ de impio nō penitēte dr Sap. xiiij. Odio eſt impi9 ꝛ impietas ei9.

SEcundus ar. eſt ꝯſideratio affectuoſe depcationis p quā ſurſum aſcendimus. Nam vt dt Dam. Orō eſt aſcenſus mentꝫ in deū. Jn euangelio poniẜ hec ꝯſideratio exemplo ceci depcantis p ſua illuminatione. Vñ dr in euangelio. Factū eſt aūt cū appropinq̄ret hiericho: cec9 q̄dam ſedebat ſecus viā rc̄. Ubi tria in euangelio deſcribunẜ ibidē nobis contēplanda q̄ patent.

¶ Primū depcantꝫ miſeranda diſpoſitio.
¶ Scōm depcationis laudanda cōditio.
¶ Tertiū deuotiōis imitanda ꝯtinuatio.

Primū igiẜ rc̄. Cecus: moralr̄ eſt pctōr q̄ nō videt vbi corruit. Sophonie. j. Ambulabunt vt ceci q2 dño peccauerūt. ſedet ſec9 viā: ꝛ non in via q̄ charitas eſt. j. Cor. xiij. Adhuc excellentiorē viā vob demonſtro. Sequiẜ. Si linguis hoim loq̄r rc̄. Secus viā ſedet q̄ viā cogſcit et alijs oñdit: nec p eā ambulat. Sedet inquā/q2 in pte erect9 q̄ntū ad intellectū: ꝛ in pte depreſſus in terrā. ſ. q̄ntum ad affectū. Aug. Precipit: ſequiẜ tardus aut null9 affect9. Eſt etiam pctōr mendicus: carēs grā ꝛ meritꝫ. Bern. Pernicioſa pauptas eſt meritoꝝ penuria.
¶ Scōm depcationis laudāda conditio. Quia clamat. Jn q̄ oñdiẜ affectionis magnitudo. v. Jeſu fili dauid mi. rc̄. vbi ꝯfiteẜ ſaluatoris pietatē cum dic Jeſu. Hūanitatis ꝟitatē/cum dic fili dauid. Charitatis ptātem/cum dic miſerere mei. Dei enī ꝓprium eſt miſereri. Vñ notanẜ ei9 deuotio ꝛ fides/q̄ ſunt ꝯditiones orōni ꝯuenientes/cū hūilitate. Que q̄dē hūilitas notaẜ in h̄ q̄ miſcōiaȝ petit: ſuā indigētiā recognoſcēs. De pmo pſ. Deſideriū pauperū exau. dñs. De ſcdo Jac. j. Poſtulet āt in fide nihil heſitās. De tertio pſ. Reſpexit in orōnē hūiliū rc̄. ¶ Tertiū: deuotiōis imitanda ꝯtinuatio. q2 lꝫ increpareẜ a turba: tñ multo magꝫ clamabat. Spūaliter: p̄tereūtes ceco ſilentiū imponere volūt: q2 imūdi ſpūs ꝯ eū q̄ ad lumē grē redire cupit alti9 impugnāt. nec ſoli imūdi ſpūs: ſꝫ et ipa peccādi ꝯſuetudo ꝛ turba phantaſiarū ꝛ cogitationū duri9 incipit rebellare. Sed q̄ alti9 ſe ſentit impugnari: eo fort9 exēplo huius ceci dꝫ clamare in orōne. Et ſm Hugo. Si ad pmas lachrymas deus nō exaudiat: hō clamare ñ ſinat. Magna enī pmia ſunt multꝫ pcib9 comparāda. Nec q̄ enī diuina pietas adiutoriū ſe peteti negabit ſi ille petēdo ab orōne nō defic. Sꝫ heu ſunt mlti q̄ vellent alios orare p ſe: ſꝫ ſeipos p orōnē ꝓpriā nolunt iuuare. Exemplū de q̄drigario/cui9 cū q̄driga cecidiſſet: ꝛ ipē ſedēs i luto a trāſeūtib9 peteret adiutoriū. Quidā nobiẜ ſupueniēs manū extendit vt eū iuuaret. Qui vidēs q̄ ille miſer ſurgere nollet nec ad q̄drigā leuandū manū apponeret: receſſit indignat9 di. Ex q̄ tu miſer nō iuuas te: nec ego curā habebo de te. Sic facit chr̄s. Aug9. Qui fecit te ſine te/nō iuſtificabit te ſine te.

PRo tertio ar. Audiſtis rc̄. Studeatꝫ q̄ exemplo hui9 ceci lumē grē deuote poſtulare. Notādo q̄ Hiero. dt de ꝯſe. di. vj. Nō mediocriẜ. Nunq̄d ꝟboꝝ multitudine flecti de9 vt hō pōt: Non enī ꝟbo tm̄: ſꝫ corde orand9 ē de9. Orand9 ē etiā multū reuerenẜ: exēplo libertoꝝ q̄ magnā reuerentiam tenenẜ ſuis manumiſſorib9 i oībus exhibere. C. de i ius vocādo. l. j. vicꝫ Sic bonis. Pone caſum etiā de eo q̄ a pncipe petit grāȝ ſiue remiſſionē cāe crimiaẜ p filio aut ſeipo rc̄. Expone ꝛ applica notādo illud Lu. xj. Petite ꝛ dabiẜ rc̄.

¶ Sermo. iij. p Quinq̄geſima.

ECce aſcendimus rc̄.

Charitas nūq̄ȝ excidit rc̄. vſq̄ȝ ibi/ſic ꝛ cognit9 ſum. j. Cor. xiij. Ubi oñdit charitatꝫ ſtabilitatē p quā aſcēdēdū ē rc̄. Jn illis ꝟbis notare.

debem⁹ tria. Charitatiue dilectiōis ꝑpe-
tuationē. Prophetice ⁊ ſcītifice cognitiōis
euacuationē. Future cognitiōis ꝑfectionē
Primū cū dr̄ Charitas nūq̄ꝫ excidit. Per-
ficit eīn i patria manēs i eadē ſpecie. Se-
cundū cū dic̄ ſiue ꝓphetie ⁊c̄. vſq̄ꝫ ibi ꝓphe
tam⁹. Tertiū cū dic̄. Cū aūt venerit qḋ ꝑ
fectū eſt. ¶ Ecce ⁊c̄.

PRim⁹ ar. An exn̄s in grā poſſit ḋ cō-
digno mereri aſcēdere hieroſolymā:
Q, nō: q2 int̄ opa nr̄a ⁊ vitā illā eternam
nulla ē ꝓportio. Contra. ij. Tim. iiij. In
reliq̄ repoſita ē mihi corona iuſticie ⁊c̄. Co
ronā iuſticie vocat q2 reddit̄ ex debito ſiue
ex condigno. Rn̄det Boñ. in. ij. ſen. diſt.
xxvij. In ope meritorio fieri pt̄ cōparatio
ad tria. P2io ad voluntatē operantē: et h̄
dupl'r. Aut rōne voluntatꝫ libere et ſic ſo-
lū ē meritū de ꝯgruo. Aut rōne grē ꝑ quā
vicꝫ adoptat̄ hō in filiū dei: ⁊ ſic de condi-
gno. Scḋo ad deū acceptantē ⁊ h̄ dupl'r.
Aut rōne liberalitatꝫ maxie/ ⁊ ſic ē meritū
ꝯgrui. Aut rōne ꝓmiſſionis/ ⁊ ſic ē meritū
ꝯdigni. Quia dei ꝓmiſſū ex ꝑte ſui eſt ifal
libile. Tertio q̄ntū ad ſtatū merēdi et hoc
dupl'r. Aut rōne tp̄is: ⁊ ſic ē ꝯgruitas: q2
nūc tp̄s eſt ſeminādi vt poſtmodū meta-
mus. Aut rōne arduitatꝫ opis in q̄ ꝑponi
mus deū nob ⁊ oib3 creaturis: ⁊ ſic eſt cō-
dignitas. Hec Boñ. Qḋ tñ de cōdigni-
tate dr̄ intelligendū eſt ſemꝑ ex p̄ſuppoſiti
one diuine ordinationis. q2 qḋ reddit pl⁹ ē
ex dei liberalitate q̄ꝫ ex debito. iō nō cadit
rō ꝯdigni ſtricte loq̄ndo. vt dr̄ Guil. dur̄.
¶ Pro fun. Cuilib3 bone opationi rn̄det
merces cōdigna. Petroni⁹ poeta. Digna
laborantꝫ rn̄dent p̄mia curis. et Ariſto. v.
ethic̄. Scḋm iuſticiā diſtributiuā redden
da eſt vnicuiq̄ꝫ merces ſm̄ dignitatē opis
⁊ opantꝫ. Sꝫ q̄rit̄ An de ꝯdigno ⁊c̄. Dic
rn̄. Ex q̄ ꝯclude q̄ꝫ deſiderabil' ē dei grā: ꝑ
quā ſic facile lucrari pt̄ aliq̄s vitā eternā.
Grā eīn fac̄ aiaꝫ filiā dei Gal. iiij. Grā filij
dei eſtꝫ. iō ⁊ heredes regni celeſtꝫ. O mi-
ſeri pctōres q̄ tali ⁊ tanta dignitate p̄uati
eſtꝫ ⁊c̄. lubrici: auari ⁊c̄. Couertimi ad do
minū vt ei⁹ grām ꝯſeq̄ valeatꝫ ⁊ tūc condi
gni eritꝫ vita eterna. ¶ Figura Ecci. xliiij.
Enoch placuit deo ⁊ tranſlat⁹ ē in p̄adiſū.
Spūalr̄: enoch iterp̄tat̄ dedicatio ſeu edi
ficans: aut cū deo ambulās. ⁊ ſigt̄ quēli-
bet iuſtū cui⁹ aīa dedicat̄ deo tanq̄ꝫ ei⁹ tē
pli: ⁊ cū ḋo ambulat: ei⁹ mādatꝫ obediēs:
atq̄ꝫ idcirco placet deo: ⁊ dign⁹ ē in p̄adiſū
celeſtē trāſferri: q̄ ꝑ p̄adiſum terreſtrē figu
rat̄. q̄ Geñ. ij. dr̄ loc⁹ voluptatꝫ. Vñ ḋ iu-
ſtis dr̄ pſ̄. Torrēte voluptatꝫ t. pota. eos.

PRo ſcḋo ar. In p̄cedenti ⁊c̄. In hoc
aūt dicendū ē de ꝯſideratiōe doloro
ſe recordatiōis. ſ. paſſiōis ⁊ mortꝫ dñi: ḋ q̄
anq̄ꝫ pateret̄ ip̄e dñs informauit diſcipu-
los ſuos. Ubi ſunt tria ꝯſideranda.

¶ Primo informantꝫ benignitas.
¶ Scḋo informationis ſubtilitas.
¶ Tertio informatoꝝ ſimplicitas.

¶ Primū igit̄: q2 aſſumpſit diſcipulos ſuos
ſecreto vt dr̄ Mat. xx. q2 vicꝫ tā benign⁹
mgr̄ traxit eos ad ꝑtē tanq̄ꝫ ſpeciales ami
cos. Pſ̄. q̄ꝫ magna ml'titudo dulcedis tue
dñe. ¶ Scḋm ē iformatiōis ſubtilitas q2
vicꝫ de myſterio paſſiōis ⁊ reſurrectionis
ſue. Chryſ̄. Oīs ſal⁹ hoīm in chr̄i morte
poſita ē. Nulla ē res q̄ ampli⁹ ad ſalutē ho
minū ꝑtineat: q̄ꝫ mors chr̄i. Nec aliud ꝓ-
pter qḋ magꝭ ipi grās agere debeam⁹: q̄ꝫ
ꝓpter mortē ei⁹. Pluries aūt dixit dñs di
ſcipulis mortē ſuā vt ptꝫ Mat. xvj. et. xvij
et Lu. xviij. et Mar. xx. et Jo. xvj. vt nos
inſtrueret q̄m de dñi paſſioe freq̄nt̄ cogi-
tare ⁊ loq̄ debem⁹. Dic̄ ḡ in euāgelio. Ec
ce aſcē. hieroſo. Et ꝯſūmabunt̄ oīa q̄ ſcri-
pta ſunt ꝑ ꝓphetas de filio hoīs ⁊c̄. Ubi
aduertendū q̄ per hoc aduerbiū Ecce: de
mōſtrari ſolet res digna admiratiōe. Pre
dixit āt mortē ſuā fore affectuoſā: ignomi
nioſā: ⁊ victorioſam. P2io affectuoſā ſiue
volūtariā: q2 dic̄. Ecce aſcendim⁹ hieroſo-
lymā ⁊c̄. Chryſ̄. Acſi dicat. videte q2 vo-
luntarie vado ad mortē: nemo me vocat
hieroſolymā: nemo me ammonet: nullius
ptātꝫ p̄cepto: nulli⁹ violentia cōpellor. Cū
ḡ me videritꝫ in cruce pendentē: nō exiſti-
metis me hoīem tantū. Nā etſi poſſe mo-
ri hoīs ē: velle tñ mori hoīs non eſt. Iterꝫ
p̄dixit mortē ſuā fore doloroſā q2 ignomi
nioſā: cū dic̄. tradet̄ gentib3 ad illudendū ⁊
fla. et con. ⁊ poſtq̄ꝫ flage. occident eū. Ber
nardus. Heu fratres. Libertas captiuoꝝ
traditur: ſapientia angeloꝝ illudit̄. ſpecu-
lum ſine macula et candor lucis eterne con
ſpuitur: deus omnium flagellatur et vita
omniū occiditur. Quid ergo reſtat niſi vt

dẽs eam⁹ ⁊ moriamur cũ eo. Et iterũ: tradit̃ tanq̃ re⁹: ad illudendũ tanq̃ fatuus: ad flagellandũ tanq̃ malefactor: ad conſpuendũ tanq̃ vilis: ad occidẽdũ tanq̃ p̃uaricator legis. Myſtice tradit̃ dñs a ſimõiacis: illudit̃ ab hypocritis: flagellat̃ a tyrãnis: cõſpuit̃ a blaſphemis: occidit̃ ab hereticis ⁊ apoſtatis. Preterea p̃dixit mortem fore victorioſam. q2 ſubiũxit: et tertia die reſurget. Apoc. v. Vicit leo de tribu iuda. Predixit aũt reſurrectõez ſuã / ne abſorberent̃ p̃ triſticia cũ viderent eũ morientem. Greg. Redẽptor nr̃ p̃uidens ex paſſiõe ſua diſcipulorũ aĩos p̃turbãdos: eis lõge paſſionis eiuſdẽ penã et reſurrectiõis gloriam p̃dixit: vt dũ morientẽ eũ cernerẽt / etiã reſurrecturũ nõ dubitarẽt. Aug. Per paſſionẽ oñdit q̃d ſuſtinere p̃ v̄itate: per reſurrectionẽ q̃d ſp̃are in tribulatiõe debeam⁹.

¶ Secundũ eſt informatorũ ſimplicitas. q2 nihil horũ itellexerũt. ſ. p̃fecte. Erat aũt v̄bũ iſtud abſcõditũ ab eis, ſimplices em̃ adhuc erant. Rõnem aſſignat Beda. Diſcipuli cui⁹ vitã maxie deſiderabant: ei⁹ mortẽ audire nõ poterãt. Et quẽ nõ ſolũ hominẽ innocentẽ: ſed ⁊ deũ verũ eſſe ſciebãt: hunc nullaten⁹ mori vel poſſe putabãt. Et q2 p̃ parabolas eũ ſepe loq̃ntẽ audire conſueuerãt: q̃tiens de ſua paſſiõe aliq̃d dicebat / h̃ nõ ita vt ſonabat itelligẽdum: ſʒ amore dictãte ad aliq̃d aliud allegorice referẽdũ eẽ credebant. Sim⁹ aũt ⁊ nos ſimplices ⁊ humiles vt ⁊ mereamur eſſe chr̃i diſcipuli ⁊ ab eo iformari. Mat. xj. Reuelaſti ea p̃uulis. Q̇d maxime fiet ſi crebrius paſſionẽ dñi meditemur: p̃ quã etiã meditationẽ ꝯ tentatiões armabimur: ſic etiam in ſermone p̃cedẽti diximus. ¶ Exemplum narrat Guillerm⁹. Puella q̃dam nobilis amore cuiuſdã iuuenis p̃ annos multos ſtimulata adeo grauiter vt tandẽ ſomnũ ⁊ cibi appetitũ p̃deret. Quadã nocte cogitauit clã adire iuuenẽ illũ q̇ in vicino morabat̃. Nec mora vt oc̃los apuit / vidit chriſtũ q̃ſi plagis recẽtib⁹ crucifixũ ſibiq̃ dicẽtẽ paterna voce. Me diligas q2 formoſ⁹ ſũ: bonus: dulcis ⁊ generoſus. Hec vt dixit repẽte diſpuit: ⁊ puellã in oĩ pace ⁊ gaudio et grãꝝ actiõe ab oĩ tentatiõe liberã reliq̃t. Hac igit̃ cogitatõe armami ꝯ tentatiões. Eph. vj. Induite vos armaturã.

Terti⁹ ar. Auḋ. ⁊c̃. Et notate q̃m illa oĩa p̃ nob̃ paſſus eſt vt nob̃ vitam eternã tribueret. Cauete ne ſitis igrati. Nã d̃r lex. Immemor bñficij p̃uãdus ẽ bñficio. C. de reuocan. donatõib⁹. l. j. Et ḋ poſtu. Cũ ſacerdotis. d̃r: Ingrat⁹ p̃uãdus eſt bñficio q̇d accepit vel retinet ab eo ꝯ quẽ eſt ingrat⁹. Notate ſi filius regis poſtq̃ ſe obtulit morti p̃ te etiã ex impio patris / contingit te inobedientẽ fieri ⁊ infidelẽ: nõne merito p̃uãd⁹ es bñficiis ⁊ acceptis ⁊ p̃miſſis. Expone ⁊ applica: notãda illḋ Ber. Ingratitudo eſt ventus vrens ſiccãs fontem pietatis.

¶ Sermo q̃rtus Quinquageſime.

Ecce aſcendimus ⁊c̃. Nunc aũt manent fides: ſpes: charitas tria hec. maior horũ eſt charitas. j. Cor. xiij. Ille ſunt tres virtutes theologice neceſſarie cuilibet aſcẽdere volenti hieroſolymã. Dicunt̃ ãt theologice vt d̃r tho. ij. ij. q. lxij. q2 h̃nt deũ p̃ obiecto inq̃ntũ p̃ eas recte ordinamur in deũ. p̃ fidem em̃ cog̃ſcim⁹: p̃ ſpem in ip̃m tẽdim⁹. p̃ charitatẽ v̄o ſibi ꝯiungimur ⁊ in ip̃m q̃dãmõ trãſformamur. Itẽ dicunt̃ theologice: q2 a ſolo deo nob̃ ifundunt̃. Itẽ q2 ſola diuia reuelatiõe i ſacra ſ. ſcriptura hmõi v̄tutes tradunt̃. De fide aũt d̃r Heb. vj. Fũdamẽtũ fidei ſtat. De ſpe ibidẽ. Cõfugim⁹ ad tenendã p̃poſitã ſpem. De charitate Col. iij. Sup̃ oĩa charitatẽ habere. ¶ Ecce ⁊c̃.

Prim⁹ arti. An exiſtẽs in p̃ct̃o poſſit mereri grãm q̇ eſt neceſſaria ad aſcẽdendũ hieroſolymã. Q2 ſic. De⁹ non dat grãm niſi dignis. ſed nõ d̃r aliq̇s dign⁹ aliq̇ digno niſi illḋ p̃meruerit ex ꝯdigno. igitur. ¶ Cõtra. Rõ grẽ repugnat mercedi operãtis. ¶ Rñdet Tho. ij. ij. q. vlt̃. Donũ grẽ vno mõ ꝯſiderari põt ſm rõnem doni gratuiti. et ſic manifeſtũ eſt q᷑ oẽ meritũ repugnat grẽ. q2 vt d̃r ap̃ls Ro. vj. Si aũt gratiã nõ ex op̃ib⁹: alioq̇n grã iã nõ eſt gratia. Alio mõ ſm naturã ip̃ſi⁹ rei q̇ donat̃. ⁊ ſic etiã h̃ri nõ põt p̃ meritũ nõ h̃ntis gratiam. Tũ q2 excedit p̃portionẽ nature. Tũ etiam q2 añ grãm in ſtatu p̃cti h3 hõ impedimẽ/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN